

بسمه تعالی

مجلس شورای اسلامی

دور اول - سال سوم

۱۳۶۱ - ۱۳۶۲

۲۳۴

شماره ترتیب چاپ ۹۴۵

شماره ۱۸۰۰۶

تاریخ ۱۳۶۱/۳/۱۶

حجت الاسلام آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه راجع به اصلاح بعضی از مواد قانون مدنی که در جلسه مورخ ۱۳۶۱/۳/۹ هیات
وزیران به تصویب رسیده است به پیوست تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد.

نخست وزیر

میرحسین موسوی

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

مواد قابل تجدید نظر در قانون مدنی و نظرات اصلاحی در مورد آنها

در چهل و پنج ماده

ماده ۱- قوانین باید ظرف سه روز از تاریخ توشیح بصفحه ملوکانه منتشر شود.

نظریه اصلاحی

اصلاح ماده ۱- "قوانین باید پس از ابلاغ به رئیس جمهوری منتشر شود."

ماده ۲- قوانین در تهران ده روز پس از انتشار و در ولایات بعد از انقضاء مسدود

مزبور با اضافه یک روز برای هرشش فرسخ مسافت تا تهران لازم الاجراء است مگر اینکه خود

قانون ترتیب خاصی برای موقع اجراء مقرر کرده باشد.

نظریه اصلاحی

اصلاح ماده ۲- "قوانین پانزده روز پس از انتشار لازم الاجراء است مگر اینکه در خود"

قانون ترتیب خاصی برای موقع اجراء مقرر شده باشد."

ماده ۲۶ - اموال دولتی که معد است برای مصالح یا انتفاعات عمومی مثل استحکامات ، وقلاع و خندق‌ها و خاکریزهای نظامی و قورخانه‌ها و اسلحه و ذخیره و سفاین جنگی و همچنین اثاثیه و ابنیه سلطنتی و عمارات دولتی و وسیع‌های تلگرافی دولتی و موزه‌ها و کتابخانه‌های عمومی و آثار تاریخی و امثال آنها و بالجمله آنچه که از اموال منقوله و غیر منقوله که دولت بعنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد قابل تملک خصوصی نیست و همچنین است اموالی که موافق مصالح عمومی به ایالت یا ولایت یا ناحیه یا شهری اختصاص یافته باشد .

نظریه اصلاحی

عبارت "اثاثیه و ابنیه سلطنتی" از متن ماده ۲۶ حذف گردد .

ماده ۶۵ - صحت وقفی که بعلت اضرار دیان واقف واقع شده باشد منوط به اجازه دیان است .

نظریه اصلاحی .

در مورد ماده ۶۵ دونفر به حذف و دونفر دیگر به ابقاء آن نظر داده‌اند .

ماده ۸۱ - در اوقاف عامه اگر واقف متولی معین نکرده باشد اداره کردن امور موقوفه بر طبق ماده ۶ قانون شعبان ۱۳۲۸ خواهد بود (صفحه ۲۲ مجموعه حقوقی) ولی در اوقاف خاصه اگر متولی مخصوص نباشد تصدی با خود موقوف علیهم است .
نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۸۱ - "در اوقاف عامه که متولی معین نداشته باشد - اداره موقوفه بر طبق قانون خواهد بود" .

ماده ۱۶۱ - معدنی که در زمین کسی واقع شده باشد ملک صاحب زمین است و استخراج آن تابع قوانین مخصوصه خواهد بود .
نظریه اصلاحی .

بمنظر میرسد که قسمت اول ماده ۱۶۱ با اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تنافی ندارد .

ماده ۱۶۲ - هر کس مالی پیدا کند که قیمت آن کمتر از ده شاهی باشد می تواند آن را تملک کند .

نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۱۶۲ - "هر کس مالی پیدا کند که قیمت آن کمتر از یک درهم (یک مثقال و یک پنجم مثقال شرعی نقره) باشد می تواند آنرا تملک کند" .

ماده ۱۶۳- اگر قیمت مال پیدا شده ده‌شاهی یا بیشتر باشد پیداکننده باید یکسال تعریف کند و اگر در مدت مزبور صاحب مال پیدا نشد مشارالیه مختار است که آن را بطور امانت نگاهدارد یا تصرف دیگری در آن بکند در صورتیکه آن را بطور امانت نگاه دارد و بدون تقصیر او تلف شود ضامن نخواهد بود.

نظریه اصلاحی .

در ماده ۱۶۳ " ده‌شاهی " به " یک درهم " اصلاح شود .

ماده ۱۶۴- تعریف اشیاء پیدا شده عبارت است از نشر و اعلان بر حسب مقتضیات وقت و محل بنحوی که عادتاً به اطلاع اهالی برسد .

نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۱۶۴- " تعریف اشیاء پیدا شده عبارتست از نشر و اعلان بر حسب مقررات شرعی بنحوی که بتوان گفت که عادتاً با اطلاع اهالی محل رسیده است . "

ماده ۲۱۲- معامله با اشخاصی که بالغ یا عاقل یا رشید نیستند بواسطه عدم اهلیت باطل است .

نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۲۱۲- " معامله با اشخاصی که بالغ یا عاقل نیستند بواسطه عدم اهلیت باطل است . "

ماده ۲۱۳- معامله محجورین نافذ نیست .

نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۲۱۳- " معامله با غیر رشید نافذ نیست . "

ماده ۲۱۸- هرگاه معلوم شود که معامله بقصد فرار از دین واقع شده آن معامله نافذ نیست . نظریه اصلاحی .

در مورد ماده ۲۱۸ دونفر به حذف و دونفر دیگر به بقاء آن نظر داده‌اند .

ماده ۳۴۷- شخص کور می‌تواند خرید و فروش نماید مشروط بر اینکه شخصاً بطریقی غیر از میانینه یا بوسیله کس دیگر " ولو خود با بیع " جهل او مرتفع شود .

نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۳۴۷- " شخص کور می‌تواند خرید و فروش نماید مشروط بر اینکه شخصاً

بطریقی غیر از میانینه یا بوسیله کس دیگر ولو طرف معامله جهل خود را مرتفع نماید . "

ماده ۴۱۷- اگر غبن بمقدار خمس قیمت یا بیشتر باشد فاحش است و در کمتر از مقدار مزبور در صورتی فاحش است که عرفاً قابل مسامحه نباشد .

نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۴۱۷ - " غبن در صورتی فاحش است که عرفا قابل مسامحه نباشد ، " ماده ۵۵۴ - مضارب نمی تواند نسبت به همان سرمایه با دیگری مضاربه کند یا آن را به غیر واگذار نماید مگر با اجازه مالک .

نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۵۵۴ - " مضارب نمی تواند نسبت به همان سرمایه با دیگری مضاربه کند یا آنرا بدون اجازه مالک به غیر واگذار نماید . "

ماده ۶۵۳ - مقترض می تواند بوجه ملزمی به مقرض وکالت دهد در مدتی که قرض بر ذمه او باقی است مقدار معینی از دارائی مدیون را در هر ماه یا در هر سال مجاناً بخود منتقل نماید . نظریه اصلاحی .

ماده ۶۵۳ حذف گردد .

ماده ۶۵۵ - در دوانیدن حیوانات سواری و همچنین در تیراندازی و شمشیر بازی گروبنندی جایز و مفاد ماده قبل در مورد آنها رعایت نمی شود . نظریه اصلاحی .

در ماده ۶۵۵ ، کلمه " شمشیر بازی " به " شمشیرزنی " تغییر یابد .

ماده ۷۰۶ - هرگاه دین مدت داشته ولی ضمان حال باشد بعد از ضمان مضمون له حق مطالبه از ضمان دارد .

نظریه اصلاحی .

ماده ۷۰۶ تکرار ماده ۷۰۴ است و حذف شود .

ماده ۷۴۷ - هرگاه کفیل مکفول خود را مطابق شرایط مقرر حاضر کند و مکفول له از تسلیم او امتناع نماید کفیل با اشتهااد یا مراجعه به حاکم ، بری می شود . نظریه اصلاحی .

در ماده ۷۴۷ ، کلمه " تسلیم " به " قبول " اصلاح گردد .

ماده ۸۸۱ - در صورتیکه قتل موثر عمدی یا به حکم قانون یا برای دفاع باشد مفاد ماده فوق مجری نخواهد بود .

نظریه اصلاحی .

ماده های بعنوان ماده " ۸۸۱ مکرر " باین عبارت الحاق گردد . " کافر از مسلم ارت نمی برد اگر در بین ورثه متوفای کافر مسلم باشد وراثت کافر ارت نمی برد اگر چه از لحاظ طبقه و درجه مقدم بر مسلم باشند . "

ماده ۹۸۰ - کسانی که به امور عام المنفعه ایران خدمت یا مساعدت شایانی کرده باشند و همچنین اشخاصی که دارای عیال ایرانی و از اولاد دارند و دارای مقامات عالی علمی و متخصص در امور عام المنفعه هستند و تقاضای ورود به تابعیت دولت شاهنشاهی را می نمایند در صورتیکه دولت ورود آنها را به تابعیت دولت شاهنشاهی صلاح بداند بدون رعایت شرط اقامت ممکن است با تصویب هیات وزراء به تابعیت ایران قبول شوند .
نظریه اصلاحی .

در ماده ۹۸۰ ، کلمه " شاهنشاهی " به " جمهوری اسلامی " تبدیل شود .
ماده ۹۸۱ - اگر در ظرف مدت پنج سال از تاریخ صدور سند تابعیت معلوم نشود شخصی که به تبعیت ایران قبول شده فراری از خدمت نظام بوده و همچنین هرگاه قبل از انقضای مدتی که مطابق قوانین ایران نسبت به جرم یا مجازات مرور زمان حاصل می شود معلوم گردد شخصی که به تبعیت قبول شده محکوم به جرحه مهم یا جنایت عمومی است هیات وزراء حکم خروج او را از تابعیت ایران صادر خواهد کرد .
نظریه اصلاحی .

در مورد مرور زمان مذکور در ماده تین ۹۸۱ و ۱۰۳۹ نظر داده شد که تا تعیین تکلیف مرور زمان در قوانین آئین دادرسی مدنی و مجازات عمومی و حدود و تعزیرات تأمل گردد .
ماده ۹۸۲ - اشخاصی که تحصیل تابعیت ایرانی نموده یا بنمایند از کلیه حقوقی که برای ایرانیان مقرر است با استثناء حق رسیدن به مقام وزارت و کفالت وزارت و یا هرگونه ماموریت سیاسی خارجه بهره مند می شوند لیکن نمی توانند بمقامات ذیل ناائل گردند مگر پس از ده سال از تاریخ صدور سند تابعیت .

۱- عضویت در مجالس مقننه .

۲- عضویت انجمن های ایالتی و ولایتی و بلدی .

۳- استخدام وزارت امور خارجه .

نظریه اصلاحی .

اصلاح بند ۱ ماده ۹۸۲ به " عضویت مجلس قانونگذاری " و بند ۲ آن به " عضویت شورا های استان و شهرستان و شهر " .

ماده ۹۸۲ - زن ایرانی که با تبعه خارجه مزاجت مینماید به تابعیت ایرانی خود باقی خواهد ماند مگر اینکه مطابق قانون مملکت زوج تابعیت شوهر بواسطه وقوع عقد ازدواج بزوجه تحمیل شود ولی در هر صورت بعد از وفات شوهر و یا تفریق صرف تقدیم درخواست

بهوزارت امور خارجه بانضمام ورقه تصدیق فوت شوهر ویاسند. تفریق تابعیت اصلیه زن با جمیع حقوق و امتیازات راجعه به آن مجدداً بهامو تعلق خواهد گرفت .

تبصره ۱- هرگاه قانون تابعیت مملکت زوج زن را بهین حفظ تابعیت اصلی و تابعیت زوج مخیر بگذارد دراین مورد زن ایرانی که بخواهد تابعیت مملکت زوج را دارا شود و علل موجبی هم برای تقاضای خود در دست داشته باشد بشرط تقدیم تقاضا نامه کتبی بهوزارت امور خارجه ممکن است با تقاضای او موافقت گردد .

تبصره ۲- زن های ایرانی که بر اثر ازدواج تابعیت خارجی را تحصیل می کنند حق داشتن اموال غیر منقول جز آنچه که در موقع ازدواج دارا بوده اند ندارند این حق هم به وراثت خارجی آنها منتقل نمی شود .

مندرجات ماده ۹۸۷ در قسمت خروج از ایران مشمول زنان مزبور نخواهد بود .

نظریه اصلاحی .

اصلاح قسمت آخر تبصره ۲ ماده ۹۸۷ ، " مقررات ماده ۹۸۸ و تبصره آن در قسمت خروج ایرانیانی که تابعیت خود را ترک نموده اند شامل زنان مزبور نخواهد بود " .

ماده ۹۹۱ - تکالیف مربوط به اجراء قانون تابعیت و اخذ مخارج دفتری (حقوق شانسری) در مورد کسانی که تقاضای ورود و خروج از تابعیت دولت شاهنشاهی و تقاضای بقاء به تابعیت اصلی را دارند بموجب نظامنامه که بتصویب هیات وزیران خواهد رسید تعیین خواهد شد . نظریه اصلاحی .

در ماده ۹۹۱ کلمه " شاهنشاهی " به " جمهوری اسلامی " تغییر یابد .

ماده ۱۰۰۲ - اقامتگاه هر شخصی عبارت از محلی است که شخص در آنجا سکونت داشته و مرکز مهم امور او نیز در آنجا باشد . اگر محل سکونت شخصی غیر از مرکز مهم او را باشد مرکز امور او اقامتگاه محسوب است . اقامتگاه اشخاص حقوقی مرکز عملیات آنها خواهد بود .

نظریه اصلاحی .

اصلاح قسمت آخر ماده ۱۰۰۲ " اقامتگاه شخص حقوقی مرکز اصلی اداری آن است " .
ماده ۱۰۳۶ - اگر یکی از نامزدها و صلت منظور را بدون علت موجبی بهم زند در حالیکه طرف مقابل با ابوبین او یا اشخاص دیگر به اعتماد وقوع ازدواج مغرور شده و مخارجی کرده باشند طرفی که وصلت را بهم زده است . باید از عهده خسارت وارده بر آید ولی خسارت مزبور فقط مربوط به مخارج متعارفه خواهد بود .

نظریه اصلاحی .

بنظر اکثریت ماده ۱۰۳۶ حذف شود .

ماده ۱۰۳۹ - مدت مرور زمان دعاوی ناشی از بهم خوردن وصلت منظور ، دو سال است و از تاریخ بهم خوردن آن محسوب می شود .
نظریه اصلاحی .

در مورد مادتین (۹۸۱ و ۱۰۳۹) نظر داده شد که تا تعیین تکلیف مرور زمان در قوانین آئین دادرسی مدنی و مجازات عمومی و حدود و تعزیرات تأمل گردد .

ماده ۱۰۴۱ - نکاح اناث قبل از رسیدن به سن پانزده سال تمام و نکاح ذکور قبل از رسیدن به سن ۱۸ سال تمام ممنوع است معذک در مواردی که مصالحی اقتضا کند با پیشنهاد مدعی العموم و تصویب محکمه ممکن است استثنائاً معافیت از شرط سن اعطا شود ولی در هر حال این معافیت نمی تواند به انانثی داده شود که کمتر از ۱۳ سال تمام و به ذکوری شامل گردد که کمتر از ۱۵ سال تمام دارند .
نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۱۰۴۱ - " نکاح قبل از بلوغ ممنوع است مگر به اذن ولی و با شرایطی که قانون معین خواهد کرد " .

ماده ۱۰۴۲ - بعد از رسیدن به سن ۱۵ سال تمام نیز اناث نمی توانند مادام که به ۱۸ سال تمام نرسیده اند بدون اجازه ولی خود شوهر کنند .
نظریه اصلاحی .

با اصلاح ماده ۱۰۴۳ ، ماده ۱۰۴۲ زائد است و حذف گردد .

ماده ۱۰۴۳ - نکاح دختریکه هنوز شوهر نکرده اگر چه بیش از ۱۸ سال تمام داشته باشد متوقف به اجازه پدر یا جد پدری او است هرگاه پدر یا جد پدری بدون علت موجه از دادن اجازه مضایقه کند دختر می تواند با معرفی کامل مردی که می خواهد به او شوهر کند و شرایط نکاح و مهری که بین آنها قرارداد شده بدفتر ازدواج مراجعه و به توسط دفتر مزبور مراتب را به پدر یا جد پدری اطلاع دهد و بعد از ۱۵ روز از تاریخ اطلاع دفتر مزبور می تواند نکاح را واقع سازد ممکن است اطلاع مزبور به وسایل دیگری غیر از دفتر ازدواج به پدر و یا جد داده شود ولی باید اطلاع مزبور مسلم شود .
نظریه اصلاحی .

اصلاح قسمت اول ماده ۱۰۴۳ - " نکاح دختر باکره که هنوز شوهر نکرده اگر چه به

سن بلوغ رسیده باشد متوقف به اجازه پدر یا جد پدری اوست . . . الخ " .
ماده ۱۰۶۰ - ازدواج زن ایرانی باتباعه خارجه در مواردی هم که مانع قانونی دارد
موکول به اجازه مخصوص از طرف دولت است .

نظریه اصلاحی

اصلاح ماده ۱۰۶۰ - " دولت می تواند برای ازدواج اتباع ایران با اتباع خارجه مقررات
خاصی وضع نماید . "

ماده ۱۰۶۱ - دولت می تواند ازدواج بعضی از مستخدمین و مامورین رسمی و محصلین
دولتی را با زنی که تبعه خارجه باشد موکول به اجازه مخصوص نماید .
نظریه اصلاحی

با اصلاح ماده ۱۰۶۰ ، ماده ۱۰۶۱ زائد است و حذف می گردد .

ماده ۱۱۲۲ - عیوب ذیل در مرد که مانع از ایفاء وظیفه زناشویی باشد موجب حق
فسخ برای زن خواهد بود .

۱ - عنین بشرط اینکه بعد از گذشتن مدت یکسال از تاریخ رجوع زن بحاکم رفع
نشود .

۲ - خصی .

۳ - مقطوع بودن آلت تناسلی .

نظریه اصلاحی .

در بند ۲ ماده ۱۱۲۲ ، کلمه " خصی " به " خصاء " اصلاح شود .

ماده ۱۱۳۰ - حکم ماده قبل در موارد ذیل نیز جاری است .

۱ - در مواردی که شوهر سایر حقوق واجبه زن را وفا نکند و اجبار او هم بر ایفاء
ممکن نباشد .

۲ - سوء معاشرت شوهر بحدی که ادامه زندگانی زن را با او غیر قابل تحمل سازد .

۳ - در صورتی که بواسطه امراض مسریه صعب العلاج دوام زناشویی برای زن موجب
مخاطره باشد .

نظریه اصلاحی .

برای درخواست طلاق از طرف زن که در ماده ۱۱۳۰ پیش بینی گردیده ، دلایل
شرعی بدست نیامد ولی با عنایت به وضع اخلاقی و خانوادگی که در طول سالهای گذشته
بوجود آمده در حال حاضر حذف این ماده برای بسیاری از زنان جامعه ما موجب عسر و
حرج خواهد شد به همین مناسبت پیشنهاد میشود که با تأیید مجلس شورای اسلامی تحت

عنوان ثانوی تا مدتی که ضروری تشخیص خواهند داد بصورت فعلی باقی بماند .
ماده ۱۲۰۸ - غیر رشید کسی است که تصرفات او در اموال و حقوق مالی خود ،

عقلانی نباشد .

نظریه اصلاحی .

به آخر ماده ۱۲۰۸ اضافه شود . "طریق تشخیص رشد و عدم رشد را قانون معین خواهد کرد ."

ماده ۱۲۰۹ - هرکس که دارای هیجده سال تمام نباشد در حکم غیر رشید است ، معذک در صورتیکه بعد از پانزده سال تمام رشد کسی در محکمه ثابت شود ، از تحت قیمومت خارج میشود ،

نظریه اصلاحی .

ماده ۱۲۰۹ حذف شود .

ماده ۱۲۱۰ - هیچکس را نمی توان بعد از رسیدن به هیجده سال تمام به عنوان جنون یا عدم رشد محجور نمود مگر آنکه عدم رشد یا جنون او ثابت شده باشد .

نظریه اصلاحی .

در ماده ۱۲۱۰ بجای " هیجده سال تمام " ، " سن بلوغ " قید گردود " عدم رشد " حذف شود .

ماده ۱۲۱۹ - هریک از ابویین مکلف است در مواردی که بموجب ماده قبل باید برای اولاد آنها قیم معین شود مراتب را به مدعی العموم بدایت حوزه اقامت خود و یا به نماینده او اطلاع داده از او تقاضا نماید که اقدام لازم برای نصب قیم بعمل آورد .

نظریه اصلاحی .

در صورت تشکیل دادگاهها و دادرهای عمومی در سراسر کشور کلمه " بدایت " از مواد ۱۲۱۹ و ... حذف شود .

ماده ۱۲۲۲ - در هر موردی که مدعی العموم بنحوی از انحاء بوجود شخصی که مطابق ماده ۱۲۱۸ باید برای او نصب قیم شود مسبوق گردید . باید به محکمه رجوع و اشخاصی را که برای قیمومت مناسب می داند به محکمه مزبور معرفی کند (مطابق قانون امور حسبی نصب قیم با دادگاه است بدین جهت کلمات (شرع) حذف گردید) .

محکمه از میان اشخاص مزبور یک یا چند نفر را بسمت قیم معین و حکم نصب او را صادر میکند و نیز محکمه مزبور میتواند علاوه بر قیم یک یا چند نفر را بعنوان ناظر معین

نماید در اینصورت محکمه باید حدود و اختیارات ناظر را نیز تعیین کند ،
اگر محکمه شرع اشخاصی را که معرفی شده‌اند معتمد ندید اشخاص دیگری را از
پارکه خواهد خواست .
نظریه اصلاحی .

درمواد ۱۲۲۲ و ۰۰۰ و بطور کلی در هر ماده‌ای که عنوان " محکمه شرع " آورده
شده بجای آن " دادگاه صالح " نوشته شود . و در قسمت آخر ماده ۱۲۲۲ کلمه " پارکه "
به " دادسرا " تبدیل گردد .

ماده ۱۲۲۳ - در مورد مجانین مدعی العموم باید قبلاً رجوع به خیره کرده نظریات
خیره را به محکمه ابتدائی ارسال دارد در صورت اثبات جنون مدعی العموم به محکمه
رجوع میکند تا نصب قیم شود در مورد اشخاص غیر رشید نیز مدعی العموم مکلف است
که قبلاً بوسیله مطلعین اطلاعات کافی در باب سفاقت او بدست آورده و در صورتی که
سفاقت را مسلم دید در محکمه بدایت اقامه دعوی نماید و پس از صدور حکم عدم رشد
برای نصب قیم به محکمه رجوع نماید .
نظریه اصلاحی .

در صورت تشکیل دادگاهها و دادسراهای عمومی در سراسر کشور کلمه " ابتدائی "
از مواد ۱۲۲۳ و ۰۰۰ حذف شود و درمواد ۱۲۲۳ و ۰۰۰ و بطور کلی در هر ماده‌ای که
عنوان " محکمه شرع " آورده شده بجای آن " دادگاه صالح " نوشته شود .

ماده ۱۲۲۷ - فقط کسی را محاکم و ادارات و دفاتر اسناد رسمی به قیمومت خواهند
شناخت که نصب او مطابق قانون توسط محکمه یا از طرف محضری بعمل آمده باشد که
قانوناً قائم مقام محکمه شرع محسوب میشود . (دادگاه)
نظریه اصلاحی .

در مواد ۱۲۲۷ و ۰۰۰ و بطور کلی در هر ماده‌ای که عنوان " محکمه شرع " آورده
شده بجای آن " دادگاه صالح " نوشته شود .

ماده ۱۲۲۸ - در خارج ایران مامورین قنصلی ایران حق دارند نسبت به ایرانیان
که باید مطابق ماده ۱۲۱۸ برای آنها قیم نصب شود و در حوزة ماموریت آنها ساکن یا
مقیم هستند موقتاً نصب قیم کنند و باید تا دهر روز پس از نصب قیم مدارک عمل خود را
بوسیله وزارت امور خارجه بموزارت عدلیه بفرستند . نصب قیم مزبور وقتی قطعی میگردد
که محکمه بدایت تهران تصمیم مامور قنصلی را تنفیذ کند .

نظریه اصلاحی .

در مواد ۱۲۲۸ و ... و بطور کلی در هر ماده‌ای که عنوان "محکمه" شرع آورده شده بجای آن " دادگاه صالح " نوشته شود .

ماده ۱۲۲۶ - قیم مکلف است قبل از مداخله در امور مالی مولی علیه صورت جامعی از کلیه دارائی او تهیه کرده یک نسخه از آن را به امضای خود برای مدعی العموم بدایت که مولی علیه در حوزه آن سکونت دارد بفرستد و مدعی العموم یا نماینده او باید نسبت به میزان دارائی مولی علیه تحقیقات لازمه بعمل آورد .
نظریه اصلاحی .

در صورت تشکیل دادگاهها و دادرهای عمومی در سراسر کشور کلمه " بدایت " از مواد ۱۲۳۶ و ... حذف شود .

ماده ۱۲۴۳ - در صورت وجود موجبات موجه مدعی العموم می تواند از محکمه ابتدائی تقاضا کند که از قیم تضمیناتی راجع به اداره اموال مولی علیه بخواهد تعیین نوع تضمین بنظر محکمه است . هرگاه قیم برای دادن تضمین حاضر نشد از قیموست عزل می شود .
نظریه اصلاحی .

در صورت تشکیل دادگاهها و دادرهای عمومی در سراسر کشور کلمه " ابتدائی " از مواد ۱۲۴۳ و ... حذف شود .

ماده ۱۲۵۱ - هرگاه زن بی شوهری ولو مادر مولی علیه که سمت قیمومت معین شده است اختیار شوهر کند باید مراتب را در ظرف یکماه از تاریخ انعقاد نکاح به مدعی العموم بدایت حوزه اقامت خود یا نماینده او اطلاع دهد .
در اینصورت مدعی العموم یا نماینده او میتواند با رعایت وضعیت جدید آن زن تقاضای تعیین قیم جدید و یا ضم ناظر کند .
نظریه اصلاحی .

در صورت تشکیل دادگاهها و دادرهای عمومی در سراسر کشور کلمه " بدایت " از مواد ۱۲۵۱ و ... حذف شود .

ماده ۱۲۵۴ - خروج از تحت قیمومت را ممکن است خود مولی علیه یا هر شخص ذینفع دیگری تقاضا نماید تقاضا نامه ممکن است مستقیماً یا توسط مدعی العموم حوزه که مولی علیه در آنجا سکونت دارد یا نماینده او به محکمه ابتدائی همان حوزه داده شود .

نظریه، اصلاحی .

در صورت تشکیل دادگاهها و دادسراهای عمومی در سراسر کشور کلمه " ابتدائی " از مواد ۱۲۵۴ حذف شود .

ماده ۱۳۰۶ - جز در مواردی که قانون استثنا کرده است هیچیک از عقود و ایقاعات و تعهدات را که موضوع آن عین یا قیمتا بیش از پانصد ریال باشد نمی توان فقط بوسیله شهادت شفاهی یا کتبی اثبات کرد ولی این حکم مانع از این نیست که محاکم برای مزید اطلاع و کشف حقیقت به اظهارات شهود رسیدگی کنند .
نظریه، اصلاحی .

اصلاح ماده ۱۳۰۶ - " وقتی میتوان به شهادت شهود استناد کرد که دلائل مذکور در کتابهای اول و دوم و چهارم جلد سوم این قانون وجود نداشته باشد " .
ماده ۱۳۰۷ - در مورد عقود و ایقاعات و تعهدات مذکور در ماده فوق کسی هم که مدعی است به تعهد خود عمل کرده یا بنحوی از انحاء قانونی بری شده است نمیتواند ادعای خود را فقط بوسیله شهادت ثابت کند .
نظریه، اصلاحی .

این ماده حذف میشود .

ماده ۱۳۰۸ - دعوی سقوط حق از قبیل پرداخت دین اقاله فسخ ابراء و امثال آنها در مقابل سندی که اعتبار آن در محکمه محرز شده ولو آنکه موضوع سند کمتر از پانصد ریال باشد به شهادت قابل اثبات نیست .
نظریه، اصلاحی .

ماده ۱۳۰۸ حذف میشود .

ماده ۱۳۱۰ - اگر موضوع دعوی عقد یا ایقاع یا تعهدی بیش از پانصد ریال باشد نمیتوان آن را فقط بوسیله شهود اثبات کرد اگر چه مدعی دعوی خود را به پانصد ریال تقلیل داده یا از مازاد آن صرفنظر کند .
نظریه، اصلاحی .

ماده ۱۳۱۰ حذف میشود .

ماده ۱۳۱۱ - قیمت پانصد ریال در زمان عقد یا ایقاع و یا تعهد مناط است نه موقع مطالبه ولی نسبت به آنچه که قبل از اجرای این قانون واقع شده مناط قیمت روز مطالبه است .

نظریه اصلاحی ،

ماده ۱۳۱۱ حذف میشود ،

ماده ۱۳۱۳ - شهادت اشخاص ذیل پذیرفته نمی شود .

۱ - محکومین به مجازات جنائی ،

۲ - محکومین به امر جنحه که محکمه در حکم خود آنها را از حق شهادت دادن در محاکم محروم کرده باشد ،

۳ - اشخاص ولگرد و کسانیکه تکدی را شغل خود قرار دهند .

۴ - اشخاص معروف به فساد اخلاق ،

۵ - کسیکه نفع شخصی در دعوی داشته باشد ،

۶ - شهادت دیوانه در حال دیوانگی ،

نظریه اصلاحی ،

بندی بعنوان بند ۷ به ذیل ماده ۱۳۱۳ به این عبارت اضافه شود . " کسانی که

عدالت شرعی آنها محرز نباشد ، "

ماده ۱۳۲۸ - کسی که قسم متوجه او شده است در صورتیکه نتواند بطلان دعوی

طرف را اثبات کند یا باید قسم یاد نماید یا قسم را بطرف دیگر رد کند و اگر نه قسم

یاد کند و نه آنرا به طرف دیگر رد نماید نسبت به ادعائی که تقاضای قسم برای آن شده

است محکوم می گردد .

نظریه اصلاحی ،

در ذیل ماده ۱۳۲۸ این عبارت اضافه شود .

" دادگاه میتواند نظر به اهمیت موضوع دعوی و شخصیت طرفین و احوال

موثر مقرر دارد که قسم با انجام تشریفات خاص مذهبی یاد شود یا آنرا به نحو دیگری تغلیظ

نماید . در موارد افراد اقلیت هائی که مذهب آنها در قانون اساسی جمهوری اسلامی به

رسمیت شناخته شده تشریفات مذهبی خودشان رعایت خواهد شد . "

ماده ۱۳۳۵ - در دعوی ذیل قسم مورد ندارد .

۱ - دعوی که یک طرف آن اشخاص حقوقی مثل ادارات دولتی و شرکتهاستند .

۲ - دعوی راجع به ضرورزیان ناشی از جرم و خسارت ناشی از محاکمه .

۳ - دعوی تصرف عدوانی ،

۴ - دعوی مزاحمت در صورتیکه منتهی به اختلاف در حقی که موجب مزاحمت شده

است نباشد .

۵- دعاوی راجعه به اصل امتیازاتی که از طرف دولت داده میشود ،
۶- دعاوی راجع به علائم صنعتی و اسم و علائم تجارتي وحق التصنیف و حق
اختراع و امثال اینها .
نظریه اصلاحی .

اصلاح ماده ۱۳۳۵ - " توسل به قسم وقتی ممکن است که دلائل مذکور در کتابهای
اول تا چهارم جلد سوم این قانون موجود نباشد . در این صورت مدعی میتواند حکم
به دعوی خود را که مورد انکار مدعی علیه است منوط به قسم اونماید . "

وزیر دادگستری

نخست وزیر

تاریخ چاپ ۶۱/۳/۲۴